

LA MARSELLERA DE LOS BORRACHOS

1470

Pablo Gil Rituerto, 2024

ESTREA EN NUMAX: 28.02.2025 | V.O. | 93 min

No verán de 1961, un grupo de mozos antropólogos italianos realizou unha viaxe clandestina por España, co fin de gravar cancións populares que apoiaron a resistencia antifranquista. Como resultado do seu traballo, foron procesados e as súas gravacións censuradas. Sesenta anos despois e da man de Emilio Jona, de 92 anos, último membro vivo daquel grupo de viaxeiros, recuperan as gravacións inéditas e reconstrúen a viaxe, hoxe, a través dunha paisaxe emocional e política, recuperando recordos históricos a través destas cancións, tan relevantes hoxe como o foron entón.

«Un poético e reparador
documental, testemuño palpitante e
crítico da nosa realidade»

Fernando Bernal, CAIMÁN CUADERNOS DE CINE

Entrevista con Pablo Gil Rituerto: «Sentín que rescatar a historia de Cantacronache podía dar pé a pensar o noso tempo»

Por Jorge Bertrán

Como xorde o proxecto? Que che interesa desta historia? O proxecto xorde doutro anterior frustrado. Quería traballar a partir do arquivo sonoro dun escritor que entrevistara a presos durante o franquismo, pero finalmente non puiden acceder a ese arquivo (aínda que oxalá poida facelo no futuro!). En todo caso, aí quedou a idea de traballar a partir dun arquivo sonoro. Era unha idea que me seducía como reto formal, como un reto de montaxe, parecíame interesante investigar a maneira de dar corpo cinematográfico a un arquivo sonoro, construír o seu contracampo visual, quizais inspirado polas películas de Susana de Sousa Dias que me impactaran moito nesa época. Cando atopei o libro 'Canti della nuova Resistenza Spagnola' e lin nas primeiras páxinas que ese libro era froito dunhas gravacións sonoras quixen saber máis. Aí comezou a investigación ata dar co paradoiro de quen fixo esa viaxe, e das gravacións e fotografías que realizaron. Ambos os arquivos, sonoro e fotográfico, permaneceran inéditos ata a data. Sentín que rescatar esa historia podía dar pé a pensar tamén sobre o noso tempo.

Por que un grupo de italianos se arrisca a ser detido na España franquista para recompilar cancións de protesta? 'Cantacronache' é un grupo fascinante. Unha mestura de etnomusicólogos, cantantes, escritores... que empezou a súa actividade en Turín a finais dos anos cincuenta. Realizaran viaxes similares por Italia, recompilando cancións partisanas e de traballo, tamén no norte de África... A viaxe a España formaba parte dun proxecto máis grande, tiñan previsto percorrer outros países de Europa, pero tras o acoso xudicial e mediático ao que foron sometidos, esta sería a súa última viaxe. Doutra banda, camuflar como unha viaxe turística o que no fondo era unha acción cultural e política, era algo que outros tamén ensaiaron na época. É o caso de "El sur" de Juan Marsé, un libro de viaxes encargado por José Martínez de "Ruedo Ibérico" e que no fondo era un estudo antropolóxico das condicións de vida en Andalucía durante eses anos, ou "A viaxe inútil" de Rossana Rossanda, ou "L'altra Spagna" de Angelo do Boca... Nese momento era importante construír unha contra-historia de España para rebater a propaganda aperturista e o branqueamento do réxime franquista e para iso traballábase intensamente desde as redes do exilio español e o internacionalismo europeo.

¿Cómo se produce la colaboración con Nacho Vegas, Maria Arnal e los artistas que interveñen en La Marsellesa de los borrachos? Traballar con Maria Arnal, Nacho Vegas, Faia Díaz Novo, O Leo de Matamá, a Ronda de Motilleja, Amorante e o coro mineiro de Turón foi un verdadeiro agasallo. A algúns coñecíaos de antes, a outros a través de amigos comúns e a outros funos buscar até que os convencín. Todos eles foron moi importantes para a construción da película, non só polas súas reinterpretacións das pezas do cancionero senón porque me serviron de guía e inspiración para rodar en territorios tan diversos. La marselesa de los borrachos débelle moito á súa xenerosidade e o seu talento. Considéroos referentes, non só pola súa obra, senón polo seu xeito de estar no mundo.

Publicado en indienauta.com